

Ensemble

Musik finns i alla kulturer och berör oss såväl kroppsligt som tankemässigt och känslomässigt. Musik är en estetisk uttrycksform som har olika funktioner och betydelser för var och en av oss. Ämnet ensemble har sin grund i gemensamt konstnärligt skapande genom musikaliskt samspel, hantverk och kommunikation samt praktisk tillämpning av musikens teori.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet ensemble ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att gestalta musik i samspel med andra samt kommunicera med publik. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om musikinstrumentens och röstens egenskaper och funktion i musiken samt om närliggande musikteknisk utrustning. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att reflektera över och värdera ensemblens musikaliska gestaltning, i syfte att utveckla det gemensamma konstnärliga skapandet.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att genom sitt musikutövande aktivt bidra till ett rikt kulturliv i samhället. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kreativitet och förståelse av samband mellan detalj och helhet. Dessutom ska elevernas motivation och självförtroende i ensemblespel stärkas genom undervisningen. Samarbetsförmåga och ansvarstagande är viktigt i ensemblespelande. Därför ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av det egna ansvaret i relation till gruppdynamiska processer och betydelsen av både den sociala och den fysiska arbetsmiljön. Undervisningen ska betona en jämställd och inkluderande arbetsmiljö med utgångspunkt i tillit och trygghet. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att som ensemblespeler både kunna leda och följa.

Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar förmåga att analysera och tolka musikupplevelser. Musikens språk är universellt och att spela i ensemble ger verktyg att kommunicera med människor världen över utan ord. Genom att studera och utöva musik från olika tider, kulturer och stilarter ska eleverna ges möjlighet att se omvärlden från olika perspektiv och utveckla förståelse av olika kulturer.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att pröva olika metoder för musikinstudering och genom att arbeta med musiken från både teknik- och tolkningsperspektiv ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett musikaliskt uttryck med en konstnärlig kvalitet.

Undervisningen i ämnet ensemble ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Färdigheter i att musicera i ensemble.
- Förmåga att använda ett konstnärligt och musikaliskt uttryck.
- Förmåga att studera in musik och att ta ansvar för sin roll i ensemblen.
- Förmåga att kommunicera med medmusiker och publik.
- Kunskaper om musik, begrepp och stildrag från olika tider och kulturer.

- Förmåga att leda en ensemble.
- Kunskaper om musikteknisk utrustning samt om arbetsmiljöfrågor och hållbart musicerande.

Nivåer i ämnet ensemble

- Nivå 1, 100 poäng.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2.

Nivå 1, 100 poäng

Nivåkod: ENSE1000X

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet ensemble på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

Musicerande, instudering och kommunikation

- Grundläggande ensemblermusicerande efter noter och på gehör, i stigande svårighetsgrad. Repertoarkännedom.
- Introduktion till musikaliska uttryck, däribland frasering, dynamik och rytmik.
- Enkla improvisationsmoment, till exempel ornament, utsmyckningar och improvisation för musikalisk träning.
- Grundläggande metoder för instudering och repetitioner, enskilt och i grupp.
- Individens roll i ensemblen.
- Kommunikation och samspel vid repetitioner och framträdanden.
- Principer för att möta en publik samt metoder för mental träning i samband med framträdande.

Begrepp och tolkning

- Musikens beståndsdelar och deras stilistiska betydelse.
- Musikteoretiska kopplingar till praktiskt musicerande, däribland samband mellan notbild, ton- och taktart och gehör.

Ensembleledning och instrumentkännedom

- Grundläggande ensembleledning, till exempel inräkning, ge tecken och taktering.
- Instrumentets eller röstens karaktär och grundläggande egenskaper.
- Grundläggande musikalisk bearbetning för ensemble.

Arbetsmiljö och utrustning

- Grundläggande hantering av musikteknisk utrustning, till exempel uppkoppling till ljudanläggning och enkel ljudinställning.
- God arbetsmiljö vid musikutövande, däribland ergonomi, hörselvård, akustik, belysning och säkerhet vid sceniskt arbete.

Nivå 2, 100 poäng

Nivåkod: ENSE2000X

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet ensemble på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

Musicerande, instudering och kommunikation

- Ensemblemusicerande efter noter och på gehör i en eller flera genrer. Utvecklad repertoar i vald genre.
- Musikaliska uttryck och dess påverkan på musikens konstnärliga helhet.
- Byggstenar för improvisation, till exempel modus, skalor och musikaliska former, utifrån vald genre eller för musikalisk träning.
- Instudering enskilt och i grupp, till exempel planering, repetitionsdisciplin och dokumentation.
- Individens betydelse för ensemblens gruppdynamik och musikaliska resultat.
- Aktiv och medveten scennärvaro, både gentemot medmusiker och publik.
- Verbal och ickeverbal kommunikation, till exempel presentationer, kroppsspråk, och ögonkontakt.

Begrepp och tolkning

- Musikaliska begrepp, stildrag och kännetecken i olika genrer.
- Praktisk tillämpning av musikteori, till exempel genom steg- och funktionsanalys, form och gehör.

Ensembleledning och instrumentkännedom

- Ensembleledning, däribland att leda delar av instudering eller repetition.
- Grundläggande dirigering, till exempel slagscheman.
- Musikalisk bearbetning för ensemble, till exempel form och disposition.
- Instrumentets eller röstens funktion och möjligheter i ensemblen.

Arbetsmiljö och utrustning

- Hantering av för ensemblen relevant musikteknisk utrustning vid repetition och konsert.
- God arbetsmiljö vid musikutövande på olika platser med skilda rumsliga och akustiska förutsättningar, däribland medhörning och ljudnivåer.

Nivå 3, 100 poäng

Nivåkod: ENSE3000X

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet ensemble på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

Musicerande, instudering och kommunikation

- Ensemblermusicerande i en eller flera valda genrer. Repertoar med utvecklad komplexitet.
- Hur individens musikaliska impulser påverkar ensemblens gemensamma uttryck.
- Experimenterande med musikaliska uttryck.
- Genretypiska improvisationer eller improvisation för musikalisk träning.
- Samarbete och autonomi i repetitionsarbete.
- Gemensam analys av repetitionsarbetet och problemlösning.
- Aktiv och medveten scennärvaro. Utvärdering och utveckling av ensemblens interna och externa kommunikation.

Begrepp och tolkning

- Musikalisk kontext, till exempel vald genres ursprung, framväxt och musikteoretiska kopplingar.
- Musikteoretisk tillämpning i olika musikaliska sammanhang, till exempel tonartsbyten och transponering.

Ensembleledning och instrumentkännedom

- Förmedling av instruktioner och musikaliska intentioner, muntligt, med gestik och med dirigering.
- Musikalisk bearbetning för ensemble, till exempel stämmor, instrumentering och disposition.

Arbetsmiljö och utrustning

- Hur musikutrustning anpassas efter olika situationer och behov, både vid repetitionstillfällen och konserter.
- Olika arbetsmiljöers betydelse för ensemblens musicerande.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta

det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven musicerar i ensemble med **godtagbar** musikalisk kvalitet.

Eleven musicerar med ett konstnärligt och musikaliskt uttryck.

Eleven studerar på ett **i huvudsak strukturerat** sätt in musik och tar ansvar för sin roll i ensemblen på ett **i huvudsak fungerande** sätt.

Eleven kommunicerar med såväl medmusiker som publik med **viss säkerhet**.

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om begrepp och stildrag från olika tider och kulturer.

Eleven leder en ensemble på ett **i huvudsak fungerande** sätt.

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om musikteknisk utrustning och redogör **översiktligt** för arbetsmiljöaspekter vid musicerande.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven musicerar i ensemble med **god** musikalisk kvalitet.

Eleven musicerar med ett konstnärligt och musikaliskt uttryck.

Eleven studerar på ett **strukturerat** sätt in musik och tar ansvar för sin roll i ensemblen på ett **fungerande** sätt.

Eleven kommunicerar med såväl medmusiker som publik med **säkerhet**.

Eleven visar **goda** kunskaper om begrepp och stildrag från olika tider och kulturer.

Eleven leder en ensemble på ett **fungerande** sätt.

Eleven visar **goda** kunskaper om musikteknisk utrustning och redogör **utförligt** för arbetsmiljöaspekter vid musicerande.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven musicerar i ensemble med **mycket god** musikalisk kvalitet.

Eleven musicerar med ett konstnärligt och musikaliskt uttryck.

Eleven studerar på ett **välstrukturerat** sätt in musik och tar ansvar för sin roll i ensemblen på ett **väl fungerande** sätt.

Eleven kommunicerar med såväl medmusiker som publik med **god säkerhet**.

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om begrepp och stildrag från olika tider och kulturer.

Eleven leder en ensemble på ett **väl fungerande** sätt.

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om musikteknisk utrustning och redogör **utförligt och nyanserat** för arbetsmiljöaspekter vid musicerande.